

MEDDELANDEN FRÅN BANGLADESH 2012

“Vi tycker om fabriken. Det är bra ljus och luft där. Vi skulle vilja att det ser ut så hemma. Fast lönen är för liten. Och vi jobbar för långa dagar! Vi vill bli beförade och tjäna mer pengar. Skriv det!”

Aklima

jobbar mellan kl åtta på morgonen och midnatt. Hon går till fabriken klockan sju varje morgon och kommer hem vid halv ett. Då lagar hon mat och äter. Hon lägger sig vid tvåtiden och sover i fyra timmar. Hennes döttrar är 9 och 6 år. De bor med Aklimas föräldrar i deras by.

– Jag började på den här fabriken för ett år sen. Jag har inte sett mina barn sen dess, jag har inte haft tid att åka och hälsa på dem.

Swedwatch: Kan du förändra din situation, har du några drömmar?

– Jag skulle vilja ha tre saker: en säng, ett skåp och en garderob. Om jag tjänade mer pengar skulle jag kunna köpa ett guldörhänge. Men jag drömmer mest för barnen. Om jag tjänade mer pengar skulle jag kunna förändra deras liv, ge dem en bra utbildning så att de blir lyckliga.

*SW: Hur många klädesplagg syr ni om dagen?
- Just nu är det 120 blusar i timmen, ibland kan det vara
100. Vi måste göra 1 000-1 200 blusar om dagen.*

Fatima

– Jag har ofta kramp i magen, ont i huvudet och värk i nacken. Ibland ser jag suddigt, jag har problem med ögonen. Men jag visar inget, jag känner mig spänd, för jag oroar mig för mina barns framtid. Jag vill inte klaga. Det finns en doktor på fabriken. Han ger en tablett mot huvudvärk och säger åt en att gå tillbaks till sin plats och jobba. Jag och min man bor i samma rum. Det är svårt med vatten, kök och toalett. 20 personer använder samma toalett. På morgonen blir det lång kö. Det finns ingen separat toalett för kvinnor.

Meddelande från doktorn.

– De vanligaste symtomen är utmattning, huvudvärk och blodbrist. Tygtrasorna som används som mensskydd orsakar urinvägsinfektion och kan leda till äggledarinflammation. Sexuellt överförbara sjukdomar är också vanligt. Allt handlar om små resurser i en oskyddad
3
tillvaro.

Nazneen

Swedwatch: Vad spenderar du din lön på?

– Fem personer är beroende av min lön. När jag har betalat hyra och mat skickar jag resten till barnen, men det är svårt att få det att räcka. Jag får hoppa över mediciner till mig själv. Min dotter är duktig i skolan så jag tycker det är viktigare med hennes framtid.

Swedwatch: Känner du dig trygg?

– På jobbet är jag säker, men på kvällen på väg hem är jag rädd. Män stirrar och säger fula saker. Det är svårt hemma förstås, det är långt till toaletten och den har inget lås. Jag har ingen som kan skydda mig. Min man försvann.

Swedwatch: Vad vill du förändra i ditt jobb?

– Jag vill ha en högre lön och jobba mindre. Det är stressigt och stort tryck att vi ska jobba övertid varje dag. Kläderna måste bli färdiga i tid, det är alltid bråttom. Jag träffar ibland en organisation, ett fackförbund för kvinnor. Där är det lite lättare att andas. Vi sjunger och skrattar.

Nargis

Pojken på bilden är fyra år.

Swedwatch: Vem tar hand om honom när du är på jobbet?

– Min lillasyster, men hon är bara tolv år och när hon går till skolan lämnar hon min son ensam hemma med dörren låst. Jag är väldigt orolig när jag är på jobbet och min son är ensam hemma. Tänk om det skulle börja brinna. Men det är långt till fabriken och jag vill inte ta med honom i trafiken. Det finns en barnhage på fabriken, men det är inte många barn där.

Dolly

– Jag är ledig en dag varannan eller var tredje vecka. Jag kan inte vara hemma även om jag känner mig sjuk. Jag måste göra mitt jobb i tid, sy alla kläder som måste sys varje dag. Ibland när jag har mens första dagen måste jag ta det lite lugnt. Jag har så ont. Men om jag vilar blir förmannen arg. Så jag måste jobba, jobba, jobba även om jag har ont. Ibland känns det som att skinnet på benen brinner. Men jag måste fortsätta jobba, annars blir de arga. Jag måste fortsätta.

Nazma

– Ibland låter de mig inte gå på toaletten i tid. Det kan blöda igenom, jag skäms. Jag försöker tvätta mig lite och går tillbaks till min plats och hoppas att ingen ser blodet. Om jag stannar hemma en dag för att jag har mens drar de av tre dagars lön. Vi har en produktionschef som blir arg ibland, han behandlar oss som sina slavar.

5

“Det är bra att vi kvinnor får arbeta. Jag tycker om kläder, jag är bra på mitt jobb. Jag har lärt mig annat också, om mat och hälsa. Om gud vill får jag högre lön en dag. Då ska jag köpa en symaskin och öppna eget.”

Tumi

– Jag har ingen relation med min man längre, han försvann. Han ville bara åt mina pengar. Han slog mig när han inte fick pengar. Om jag frågade vad han gjorde med pengarna började han slåss. Han tog droger ibland. Jag försökte bete mig så att han inte skulle bli arg. Han ville ha pengar av mina föräldrar också, men de hade inga. Om jag gifter mig igen kan det bli värre. Så jag vill leva ensam.

Åtta av tio i textilindustrin i Bangladesh är kvinnor. De lever under fattigdomsgränsen och bor i slumområden. Många arbetar 10-12 timmar om dagen sex dagar i veckan. Alla intervjuade i den här broschyren arbetar på fabriker som producerar åt svenska klädmärken.

Textilindustrin är ryggraden i Bangladeshs ekonomi. Utan den stannar landet och 3 miljoner människor förlorar sin inkomst. Bojkott är ingen lösning om du vill påverka. Tala hellre om för de här företagen vad du tycker, för de bär ansvar för att de låga lönerna och långa arbetsdagarna gör att de mänskliga rättigheterna kränks. Och de har makt att förändra.

Kända varumärken som producerar i Bangladesh och som kan göra skillnad är Brothers & Sisters, Gina Tricot, H&M, Ikea, JC, KappAhl, Lindex, MQ och Åhléns.

“När det regnar sköljer det in vatten i huset. Ibland simmar det in ormar. Det droppar från taket. Vi får sova i hängmattor. Vi blir som fåglar.”

Salma

– Jag tar tygrester från golvet på fabriken när jag har mens. Jag byter två gånger om dagen. Jag sköljer ur dem på fabriken och torkar dem på nån undanskymd plats.

Mahfuza

– Sist vi besökte våra barn sa de; ‘Mamma om du åker tillbaka till stan så kedjar vi fast dina händer och fötter i trädet.’ De bad sin pappa att åka själv och lämna mig hos dem. ‘Snälla mamma, stanna med oss, åk inte igen!’ Vi var tvungna att lämna byn mitt i natten.

Nazreen

– Förmannen på min avdelning gör saker med kvinnorna men ingen vågar säga nåt. Men jag vet vad som händer.

“Jag och mina barn sover i sängen, min bror och hans fru sover på golvet. Ibland är det obehagligt och jag försöker att inte tänka.”

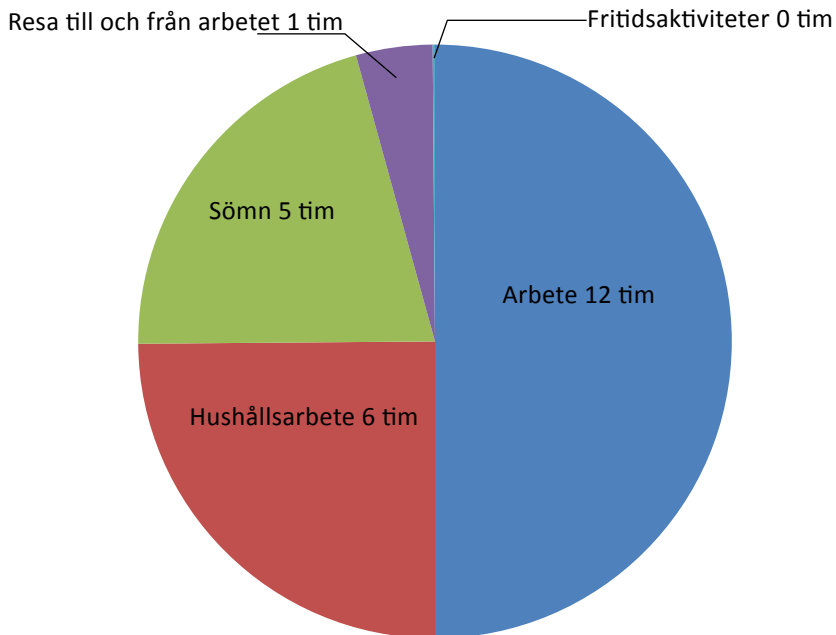
Nilufa

– Jag vaknar tidigt och tänker på mitt liv. Det blev inte som jag hade trott. Jag jobbar, jag har frihet, jag kan leva ensam och klarar det. Men jag vill ha en TV och ett bord.

Meddelande från fabrikören.

– Visst är minimilönen för låg, det är inte rätt mot kvinnorna som bär upp hela vår ekonomi. Men det är svårt för oss leverantörer att höja löner. Vi provade en gång, då blev det upplopp, arbetarna på grannfabrikerna attackerade vår fabrik. Regeringen lyssnar på köparna, de kunde ställa krav. Men jag ska inte säga mer nu, jag har fru och barn. Kanske om konsumenterna pressade på köparna, skulle de lyssna då?

Ett dygn i en kvinnlig textilarbetares liv. Tiden är genomsnittlig för de 30 kvinnor som Swedwatch har intervjuat.

Sweety

– När det regnar är allt blött och på sommaren bränner man sig som i en ugn i det lilla rummet. På vintern fryser vi, ingen har varma kläder. Jag vet att man borde koka vattnet men det hinner jag aldrig. Jag tjänar 4 000 taka i månaden, med övertid blir det 5 000 taka*. Jag ger lönen till min far. Om jag behöver pengar till något måste jag fråga honom. Men det blir sällan något över till mig. Allt går till hyra och mat. Jag äter tre gånger om dagen. Ris på morgonen, ris till lunch och ris med grönsaker och linser till middag. Ibland när jag jobbar mycket övertid kan min far köpa lite kött. Det är enformig mat, men vi är fattiga och har vant oss vid det. Den enda gången jag är rädd är när jag går till och från fabriken. Män tror att vi textilarbetare är dåliga flickor. De skriker fula ord. Vi är fattiga men vi är människor, vi har också ett värde. *100 taka=10 kr

“Arbetsbördan är stor. Om jag inte dricker så mycket vatten behöver jag inte gå så ofta på toaletten.”

Mahfuza

Swedwatch visar Mahfuza ett foto på en typisk svensk tvåbarnsfamilj i ett typiskt svenskt kök. Hon betraktar fotot länge.

Swedwatch: Vad skulle du vilja säga till oss som köper blusarna?

– Det är väldigt bra att ni som köper kläderna kan vara med era barn, att ni inte behöver lämna bort dem som vi. Ni ser ut att ha det så fint.

– Jag undrar om ni som köper blusarna vet vad vi har på oss. Vet ni vad vi äter? Vi kämpar för våra liv. Vi har inte tid att drömma. Om jag ens kunde ha hälften av allt ni har skulle jag vara lycklig. Vi svettas och arbetar långa dagar, vi är som fångar i ett fängelse. Vi måste vara snabba och producera i tid, ändå tjänar vi inte mer än 100 taka per dag*. På det ska vi överleva! Mitt liv är en kamp varje minut, från soluppgången när jag vaknar tills jag går och lägger mig igen.

– Jag har ett meddelande till er som köper kläderna. Vi är glada för jobben, jag är stolt över mitt yrke. Jag behöver ingen man. Men jag skulle bli väldigt glad om ni kunde tänka lite på oss i Bangladesh som syr kläderna. Jag vet att det inte är möjligt för oss att få samma liv som ni, men vi borde åtminstone ha ett normalt liv, äta näringsrik mat, bo i bra bostäder, kunna ta hand om våra barn och skicka dem till skolan. Det är min enda önskan, att mina barn får ett bättre liv än jag.

*100 taka=10 kr

Svara på meddelandet!

Det är regeringen i Bangladesh som sätter lönerna. Du kan påverka den genom att kräva att klädföretagen tar sitt ansvar och verkar för bättre villkor. Skriv på uppropet om du tycker kvinnorna ska ha mer betalt och bättre boende! Alla namn kommer att lämnas till klädföretagen och regeringarna i Sverige och Bangladesh i maj 2013.

Skriv på här:
www.enlonattlevapa.nu

Läs hela rapporten och se filmen på www.swedwatch.org

A wage to live on